

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis trigesimæ
mensis Januarii Anno Domini M. DCC. XLIV.

M. EMANUELE MAURITIO DU VERNEY,
Doctore Medico, Præsidente.

An pro vario inflammationis statu varia Therapia?

I

INFLAMMATIONIS nomine intelligunt Medici eam sanguinis collectio-
nem, quæ animalem œconomiam, sive interiùs, sive exterius afficit tumore
calido, cum tensione, rubore, ac dolore. Si elatus sit tumor, pulsantique
dolore & intensâ rubedine stipatus, Phegmone dicitur; Erysipelas appellatur,
cum superficialium tumorem comitatur color rosaceus, pressione evanescens,
iterum reverlurus. Hujus affectûs causa continens est subitanea sanguinis hæ-
rentia in extremis arteriis sanguiferis, undè sequitur ut plurimum infarctus
ejusdem liquoris in lymphaticis, imò quandoque in ductibus secretoriis, vigente interea cordis & ar-
teriarum vi trusivâ. Hærentiæ autem causæ aut à gradiori particularum sanguinis mole, aut ab im-
minutâ vasorum diametro, aut ab utroque simul, aut ab auctâ liquidorum quantitate vel raref-

A

centiâ, aut ab eorundem acrimoniâ pendent; sive enim grandior fiat particularum moles, diametro eadem remanente, sive diameter imminuatur, particularum non mutatâ mole, ad extrema arteriarum sanguinearum impulsu ulterius progredi nequeunt particulæ; auctâ autem particularum quantitate aut rarefientiâ, majore vi agit sanguis in collateralium tubulorum orificia, quæ ita dilatantur, ut purpureis globulis aditus pateat, exitus tamen denegetur; nec minus retardant sanguinem duræ, acutæ, acres particulæ, si in vasorum latera insigantur. Cum in omnibus hiis casibus addit inflammatio, sequitur causas illic remotas esse res vel œconomix animalis necessarias, vel ei non necessarias; ille sex rerum non naturalium appellationes designantur, sunt quæ aër, cibus & potus, motus & quies, somnus & vigilia, excreta & retenta, animique pathemata; hæc vero sunt fortuitæ, & quamvis innumere ad sex etiam præcipuas referri possunt, nempe corpora vel stimulantia, vel corrosiva, vel urentia, vel vulnerantia, vel comprimentia, vel obstruantia. Omnes illæ utriusque classis causæ cō colligantur, ut liber sanguinis per vasa fluxus præpediatur. Jam verò pro variâ vel obstructionis magnitudine, vel sanguinis quantitate & velocitate iterum dividitur inflammatio in phlogosin, inflammationem propriè dictam, systrophicam & gangrænodeam. In phlogosi aut pauca obstructa sunt vasa, aut, si plura, leviter infarcta; in inflammatione propriè dictâ plurima & maxime infarcta; in systrophicâ non arteriosi solummodo ductus sanguinei, sed lymphatici etiam summè sunt ingurgitati, ac nonnulli rupti; in gangrænodeâ non tantum ingurgitati, sed & nonnulli sunt in quibus vix superest vitæ scintilla.

I I

ORTA ex memoratis causis hærentia sanguinis symptomata producitur, quæ vel omni ita inflammationis speciei communia sunt, vel Phlegmoni aut Erysipelati specialia, vel à partibus affectæ naturâ, aut læsâ functione pendent, vel febrem constituent. Et I^o. quidem in omni inflammationis specie quinque, licet non semper conspicua, reperiuntur symptomata, tumor nempe, calor, tensio, dolor & rubedo, quibus ut plurimum febris adjungitur, & in superficie sanguinis è venis extracti pellicula flavescens, gelatinosa, trombo superacrescens. Denegato scilicet transgressu liquidis indefinenter advenientibus, necessum est ut inter obicem & cor accumuletur sanguis, vasorum parietes ultra tonum distendant, hinc tumor; neque sic à superabundante sanguine distendi possunt parietes quin tenuiores & pellucidiores facti radios luminis facilius transmittant, dum à turgidis arteriis sanguifectis obteguntur non pauci lymphatici ductus, quorum & quamplurimos subie sanguis, hinc rubedo; sic distensis vasis distrahuntur præternaturaliter fibrillæ nervæe usque ad rupturæ minutionem, hinc dolor; auctâ liquidâ copiâ in parte inflammata, major fit sanguinis nîsus in vasorum parietes, hi potentius reagunt, major inde inter vasa & sanguinem affricus, cui, cæteris paribus, respondet semper in œconomia animalis caloris gradus. Hæc autem symptomata, licet omnes comitentur inflammationes, non tamen prorsus eadem sunt in unâquâque specie in phlogosi v. g. in mitiori multo existunt gradu quam in systrophicâ inflammatione. II°. At præcipua symptomatum discrimina in Phlegmone & Erysipelate observantur à diversâ sanguinis diathesi oriunda; in Phlegmone enim sanguis spissus ac tenax est, proindequæ ad tenaciores efformandas obstructiones aptus; majori igitur copiâ in obstructis vasis accumulari debent liquida, magisque eorum parietes ab axe removeri, tumor inde elatior & durior, tum propter sanguinis visciditatem, tum propter summam vasorum distensionem; hujusquæ tumoris color atro-rubescens esse debet, cum talis sit viscidâ tenacisque sanguinis color. Demum cum ab hoc sanguine summè distendantur vasa, non potest singulis cordis contractionibus major sanguinis copia ad ea pervenire, quin fortissimè in eorum parietes admodum vibratiles agar, hinc major arteriarum dilatacio, quæ, utpotè inasuetâ, & in peculiari parte, ab ægro molestior sentitur. In Erysipellate verò sanguis minus viscosus minus tenaces præcreat obstructiones, & ex sanguiferis minus difficilè transit in collateralia lymphatica; è quibus pressione in alia se trudi patitur, hinc superficialior tumor, color rosaceus pressione evanescens; dolor verò mordax & calor deurens ad ejusdem sanguinis acrimoniâ pendet. III°. Quæ à diversâ partis affectæ naturâ, læsâque functione producuntur symptomata multiplicia sunt; sic v. g. pro magis vel minus exquisito partis sensu, magis vel minus intensus dolor, gravativus, tensivus, &c. Pro diversâ functione, modo læditur respiratio, modo deglutio, nunc urinx cohibetur secretio, nunc excretio, modo labefactatur visus, modo auditus, &c. IV°. Febre stipatur inflammatio, si vel cordi vicina sit, vel magnum occupet spatium, licet à corde remota, vel partem exquisitissimo sensu donatam aggrediatur; auctâ enim resistentiâ cordi, propter vasorum infarctum, oppositâ, augentur cordis vites; pluribus infarctis vasis, sanguis per ramos ex eodem trunco oriundos ex quo vasa obstructa nascuntur, viâ breviori, simul cum lymphâ tubulos suos obruaros ingredi neciâ, intrâ datum tempus ad cor majori quantitate appellit; dolore interim concutitur genus nervosum, adeoque acceleratur sanguinis circuitus; his ergo simul junctis multiplicentur cordis contractiones, ex-

citatur febris. V°. Tandem extracto à venis sanguine, modò pleno saltu fluxerit, gelatina hæfescens trombo plerumque superacrescit propter crassitiem & viscositatem sanguini, pluribus quam par est partibus mucilaginosi, fibrosi, levioribus sæto, conciliatam,

I I I.

EX symptomatibus enarratis facillè dignoscitur inflammatio externa, sive Phlegmonodea, sive Erysipelatosa, in mitiori, vel in summo gradu; partes autem oculis impervias illà affici declarant dolor fixus, corporis alor, læta functio, & febris plerumque comes. Nec difficiliori negotio simplex à complicata discernitur, si nempe sola partem infestet, vel cum alio conjungatur morbo. Ubi à morbo præexistente natales ducit, secundaria est, secus primaria. Cum ejus ope morbi præexistentis symptomata minuantur, critica dicitur, symptomatica vero si morbum aggravet. Denique pro varià parte, cui insidet, varia sortitur nomina, in pleurà pleuritidis dicitur, angina in imis faucibus, peripneumonia in pulmonibus, &c. Nulla, quantumlibet levis, periculo vacare dicenda est, cum, propter pravam corporis dispositionem, vel levissima pessimum possit habere exitum, juxtà communes tamen naturæ leges, si exigua externas occupet partes, exquisito sensu non præditas, absque febris, multò minoris est facienda, quam si aut magna sit, aut abditas adoriatur partes, aut quæ exquisito sensu pollent, febrique ardeat, à fortiori periculum minatur, si hæc omnia simul in parte admodum necessarià jungantur: phlogosis enim in corde pulmonibus, pleurà, meningibus periculosest est quam sytrophica inflammatio in partibus musculosis.

I V.

QUASCUMQUE partes aggrediatur inflammatio, aliquo ex quatuor hiscè modis, resolutione scilicet, suppuratione, induratione, aut mortificatione terminatur. I°. Resoluta est inflammatio, cum sensum & sive sensu dissipatis symptomatibus pars in pristinum restituta est statim, absque notabili vasorum ruptione, ergò sublata est obstructio, superabundans dissipatus est sanguis, verbo libera restituta circulatio, quod totum debetur repentini vasorum oscillationibus, quarum ope obturantia, stagnantia, è solito tramite divagata liquida, attritu, aut per vias insensibilis transpirationis foras amandantur, aut ad circulationis normam reducuntur, aut utrumque simul peragitur. II°. In suppuratione versa dicitur inflammatio, cum mingato dolore, paratà febre, pars quæ antè rubra & tensa erat, jam præter naturam molis & alba est, atque in eà periclititur fluctuatio, dum scilicet nondum soluta sunt tegumenta tuncque Abscessus nomen adipiscitur tumor; discissis vero tegumentis effluit liquamen mediocriter spissum, tenax, subalbum, Pus nempe à sanguinis stagnantis in vasis ruptis conquisitione, divisione, miscellà cum lymphà, vasorumque ruptorum simbriis admodum divisi, absque putrefactione, aut fermentatione formatum. III°. Ubi induratione terminatur inflammatio cessant dolor, calor & rubor, remanet tumor, durities major sit: rubra enim sanguinis hæretici pars vi vasorum, aut medicaminum applicatorum divisa, partim in vias circulationis, partim foras educitur, dum lymphà calore loci indurata suos obstruit & distendit tubulos, quorum parietes eodem calore arescunt atque indurantur. IV°. Quandò suppuratione aut induratione terminatur inflammatio, plurima vasa interna suo franguntur munere, imò fortiores quam in statu naturali oscillationes edunt: pars ergo fruitur vità, quæ in liquidorum in parietes vasorum actione, horumque in liquidà reactione consistit, eà summè imminuè ad mortificationem tendit pars, & hic status gangræna dicitur; destituta vero, spaciolum appellatur. Talis inducitur partis inflammate status sive à nimio liquidorum appellu, vi, encrugià tot rupta sint vasa, ut ab eorum pondere & liquido extravasato, inerte aggraventur integra; sive ab impactu liquido usque ad eò distendantur vasorum parietes, ut restitutionis jam necesse sit, sive accumulatus sanguis ita tenax sit, ut vasorum ictibus perinatim resistat; sive ingurgitata vasa præ nimia laxitate in humores contentos agere nequeant. Puris per quamcumque viam excretio declarat in suppurationem versam esse inflammationem, an fiat interius suppuratione movent horrores, febris lenta, corporis emacatio; hanc fururam in externis aut internis partibus prædicat pulsationis sensus symptomatum ingravescentie accedens. Noscitur in parte externà gangrænam inflammationi successisse ex livido aut subatro colore, & obusio partis sensu, licet in circumferentià, ubi adhuc viget inflammatio, summè doleat; cum verò absoluta est mortificatio, nullus omninò est sensus. Internas inflammaciones in gangrænam aut sphacelum versas esse detegitur quandò symptomata, quæ ad ultimum provecita erant gradum, subitò & absque manifestà causà evanescunt, eisque succedunt pulsi debilitati, faciei pallor, frigus & lipothymia. Quamvis ex quatuor modis quibus terminari potest inflammatio resolutio in genere sit aliis anteponenda, meliùs tamen quandoque est Phlegmonem suppurari quam resolvi, si nempe tumor ille criticus sit, aut à vitâ aliquo intus latente forca-

4

tur. Post resolutionem primas tenet suppuratio in Phlegmone externâ; sed melius est Erysipelas & Phlegmonem internam indurari quam suppurari. Gangræna & spæcelus omnium quibus terminatur inflammatio modorum pessimi sunt.

V.

IN curandâ inflammatione generalis, quæ sese offert adimplenda, indicatio est partem ab infarctû inflammatorio liberare, quò naturalis restituatur in vasis minimis tum sanguinis tum lymphæ progressus; hinc binæ exurgunt indicationes peculiare, scilicet massæ sanguinæ copiam imminuere, eamque magis fluidam ac minus æstuosam efficere, ut vasa minù distendat, eorumque actioni magis obsequiosa præterfluat. His indicationibus satisficit diætæ tenuis, quandoque tenuissimæ institutione, venæ sectione, purgantibus aut catharticis aut emeticis, ac demum incidentibus, diluentibus, nonnumquam refrigerantibus, lenientibus, obducentibus, similibusve medicaminibus. Et quidem ex diætâ tenui chylus parciore & dilutior, adeoque sanguinis copia minor & fluidior exurgit; verùm cum diætæ auxilio non nisi per longum tempus minuatur sanguinis copia, statim instituenda est sanguinis missio ex hac vel illâ venâ, magis aut minus iteratis vicibus, majori vel minori copiâ, pro affectû parte, sanguinis infarctum producentis naturâ, ægri viribus, temperamento, ætate, vasorum plenitudine, dolore, &c. Sed sedulo etiam causis procatacæticis & foveentibus est occurrendum. Si ergo pravi succi è primis viis suppeditati vitiosam sanguinis crasim foveant, ad purgantia vel cathartica, vel emetica, vel cathartico-emetica, juxta varias indicationes, sic erit deveniendum, ut, pro re natâ, nunc per venæ sectionem, nunc per purgationem, in morbi decursu, sanguinis vitia, ex nimia quantitate, aut pravâ diathesi orta, servatâ interim diætâ convenienti, corrigantur. Interea videntur enemata nunc emollientia, nunc demulcentia, nunc refrigerantia, nunc purgantia, prout res postulat. Pituita adhuc ulterius emendabitur prava sanguinis diathesis, attenuantibus, si crassus, viscosus, ac tenax sit, eoque admodum calidæ haurientur, ut medicaminum particule elasticæ & activæ pleno ferantur humine, & ad affectam partem integris quasi viribus deveniant; edulcorantibus autem & refrigerantibus corrigetur sanguinis æstus & acrimonia. Tandem narcoticis mira præstantur, non modo si sola, verum si cæteris etiam medicaminibus sociata præscribantur, scilicet dolorem tollunt, simulque strages in œconomia animalis ab illo orundas, tumultum nempe solidorum & fluidorum sedant. Jam verò topica adhuc externarum inflammationum sanationi vel resolventia vel suppurantia, juxta varium tumoris statum, specialiter conferunt.

Ergò pro vario inflammationis statu varia Therapeia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Tassianus-Gilbertus Boulland, Consiliarius Medicus Regis, ordinarius in ejus Castellæ.

M. Jacobus-Albertus Hazon,

M. Antonius Pepin, Regis Consiliarius & in portu Brestensi, Medicus Primarius.

M. Gaspardus Cochon du Puy, Regis Consiliarius in Arce Maritimâ Rupsfortensi, Anatomæ & Chirurgiæ Professor Regius.

M. Claudius-Carolus de Jean,

M. Joannes Herment, Medicus Regis ordinarius,

M. Jacobus-Franciſcus Vandermonde.

M. Franciscus-Felicitas Cochy, Scholarum Professor.

M. Raymundus-Jacob Finot, Academiæ Censor.

Proponebat Parisiis, FRANCISCUS-SALESIUS-DANIEL POUILLIN, Aurelianus, Doctor Medicus Monspelienſis, è Regiâ Scientiarum Societate Monspelienſi, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1744, à sextâ ad meridiem,